

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038 499 76 62
@overijssel.nl
Zaaknummer 5580129

SWZ Woningcorporatie
Mevrouw [REDACTED]
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
30.03.2020	2019/0346079	4		

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte mevrouw [REDACTED],

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Ecoresult BV heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 1 november 2019² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag betreft energetische maatregelen van 4 portiekflats aan de Gombertstraat (37 t/m 107) en de Wanningstraat (28 t/m 62) in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om de verboden om:

- opzettelijk nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw en de huismus te vernielen of te beschadigen of nesten van deze vogels weg te nemen⁵; en
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶.

De ontheffing is in verband met energetisch maatregelen voor de locatie Gombertstraat 37 t/m 107 en Wanningstraat 28 t/m 62 Zwolle.

Deze ontheffing is geldig vanaf de eerste dag na het verzenden van onze beslissing tot en met 1 januari 2025.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/ delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1:

- De aanvraag van 1 november 2019 en de bijbehorende stukken te weten: Activiteitenplan vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het kader van de Wnb. Plangebied: Complex 117, Zwolle. Lans, F. V. van der, 2019. Ecoresult B.V., Dordrecht. (bijlage 3 van dit besluit);
- Aanvullende informatie van 28 februari 2020 (bijlage 4 van dit besluit).

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2019/0336639

³ EDO-kenmerk 2020/0069617 en 2020/0069665

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷.
De verschuldigde leges zijn:

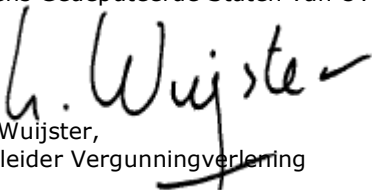
Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen en projectontwikkeling	€ 2.948,00
Totaal leges		€ 2.948,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED].
Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-004294 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften bij het besluit
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Activiteitenplan
Bijlage 4	Aanvullende informatie van 28 februari 2020

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle.
- Ecoresult B.V., t.a.v. dhr. [REDACTED], Van Ravesteyn-erf 156, 3315DK Dordrecht.

⁷ Belastingverordening Overijssel Overijssel. Te raadplegen via:
https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Overijssel/37873/CVDR37873_16.html

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2019/0346079). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2019/0346079).
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit – voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen – ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moeten worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

Gierzwaluw

5. Bij de planning van de werkzaamheden rekening dient u rekening te houden met de kwetsbare periode van gierzwaluw. Deze kwetsbare voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze voortplantingsperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

(en andere beschermde soorten). Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek. Let bij woningen met andere verblijfplaatsen ook op voorschrift 9 en 13.

6. Buiten de kwetsbare periode dient u de verblijfplaatsen van gierzwaluwen ongeschikt te maken. U moet dit doen door de toegang naar de huidige verblijfplaatsen ontoegankelijk te maken en de kasten aan de woningen in het projectgebied te verwijderen. In het logboek moet onderbouwd aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.
7. U dient tijdelijke vervangende verblijfplaatsen – in de vorm van twintig speciale kasten – voor de gierzwaluw te plaatsen voor de start van het broedseizoen van 2020. De kasten dienen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst te worden op daarvoor geschikte positie(s) voor de gierzwaluw. De kasten en plaatsing voldoen aan het kennisdocument van de gierzwaluw⁹. In het logboek moet onderbouwd aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.
8. Op alle acht zijgevels dienen geschikte, permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw gerealiseerd te worden. In het boeiboek van elk van de acht zijgevels moet u ten minste vier uitsparingen naar ruimten in de gevel maken. Deze ruimten zijn geschikt als nestplaats voor de gierzwaluw. De gerealiseerde permanente verblijfplaatsen voldoen aan het kennisdocument¹⁰. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd opgetekend hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Huismus

9. De werkzaamheden aan de woningen met nestplaatsen van de huismus voert u uit buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de huismus (van 1 maart tot en met 31 augustus) én buiten kwetsbare vorstperiodes (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen $<0^{\circ}\text{C}$) in de periode december tot en met februari. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek. Let bij woningen met andere verblijfplaatsen ook op voorschrift 5 en 13.
10. Buiten de kwetsbare periodes dient u de verblijfplaatsen van huismus ongeschikt te maken. U moet dit doen door de toegang naar de huidige verblijfplaatsen ontoegankelijk te maken door deze bijvoorbeeld dicht te zetten met gaas of vol te maken met (glas)wol. Ook dient u de kasten aan de woningen in het projectgebied te verplaatsen of te verwijderen. In het logboek moet onderbouwd aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.
11. U dient tijdelijke vervangende verblijfplaatsen – in de vorm van vier speciale kasten – voor de huismus te plaatsen voor de start van het broedseizoen van 2020. De kasten dienen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst te worden op daarvoor geschikte positie(s) voor de huismus. De kasten en plaatsing voldoet aan het kennisdocument van de huismus¹¹. In het logboek moet onderbouwd aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.
12. In de gerenoveerde panden dient u de oorspronkelijke ruimten onder het pannendak weer toegankelijk en geschikt te maken voor de huismus. Hierdoor blijven duurzame, permanente verblijfplaatsen voor de huismus beschikbaar op dezelfde locatie(s). In het logboek moet onderbouwd aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.

Vleermuizen

13. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De gevoelige paarperiode is van 15 augustus tot en met 15 oktober en de zomerperiode van 1 april tot 1 november. De winterrust loopt van 1 november tot 1 april. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en/of de ruige dwergvleermuis. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek. Let bij woningen met andere verblijfplaatsen ook op voorschrift 5 en 9.
14. De verblijfplaatsen worden minimaal 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare periodes. U maakt daarbij gebruik van het afsluiten

⁹ Kennisdocument Gierzwaluw (versie 1.0, 2017), pagina 21 t/m 23.

¹⁰ Kennisdocument Gierzwaluw (versie 1.0, 2017), pagina 21 t/m 23 en pagina 26 onder het kopje "Geïntegreerde nestgelegenheid".

¹¹ Kennisdocument Huismus (versie 1.0, 2017), pagina 28 t/m 30.

van openingen met PUR schuim of gaas, in combinatie met exclusion flaps. Als tijdens het ongeschikt maken vleermuizen worden aangetroffen dient de locatie tenminste één nacht met rust gelaten te worden. Het afsluiten van openingen met PUR of gaas is alleen toegestaan als er zekerheid bestaat dat vleermuizen via de exclusion flaps kunnen ontsnappen. Na het ongeschikt maken moet een controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector.

15. U dient 3 tot 5 dagen na het ongeschikt maken een controle uit te laten voeren door een ecologisch deskundige en met behulp van een batdetector. Tijdens deze controle moeten de nachten geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen hebben ($>10^{\circ}\text{C}$ en weinig wind ($<4\text{Bft}$)). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. In het logboek moet de datum van de controle en de resultaten worden opgenomen.
16. Binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen dient u voor februari 2020 zestien tijdelijke kasten te hebben geplaatst. Dit in de vorm van vleermuiskasten ANS 1-Batbox en/of Schwegler 1FF.
17. In de te renoveren woningen dient u tijdens de renovatie tenminste zestien duurzame, permanente paar-/zomerverblijfplaatsen te realiseren voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Hiervoor dient u de spouw van zestien penanten geschikt te maken voor de vleermuizen. Dit moet u realiseren door de buitenste penanten van de zijgevels niet te isoleren en stootvoegen naar deze spouw te maken. U dient per penant drie stootvoegen te maken op elke verdieping. De gerealiseerde verblijfplaatsen voldoen aan het gestelde in het kennisdocument¹². In het logboek moet aangetekend worden waar en op welke wijze dit is gebeurd.

Overige zaken

18. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en/of ruige dwergvleermuis.
19. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan bijvoorbeeld om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden en/of kwetsbare perioden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, keuze type kasten, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.

¹² Kennisdocumenten van gewone dwergvleermuis, pagina 33-34 en van de ruige dwergvleermuis, pagina 21-25.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	8
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	9
B1.2	Doel van het project	9
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
B1.4	Periode	9
B1.5	Onderliggende documenten	10
B1.6	Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	10
C1	Inhoudelijke beoordeling	10
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	10
C1.2	Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of minimaliseren	11
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.5	Wettelijk belang van het project	13
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	13
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	13
D	Slotconclusie	13

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹³. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteit ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd. Ze hebben geen aanvullingen.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁴ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁵ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

¹³ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁴ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁵ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten Overijssel.
 2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.
- De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁶ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woonstichting SWZ heeft het voornemen om 4 portieketageflats aan de Gombertstraat en de Wanningstraat te Zwolle te verduurzamen door energetische maatregelen te treffen. De woningen worden verduurzaamd door o.a. de daken te vervangen en spouwmuuren te isoleren. In 2020 wordt 1 portieketageflat gerenoveerd, de andere 3 flats worden in 2021 gerenoveerd, tot uiterlijk april 2022. De looptijd van de werkzaamheden per complex is circa 5 maanden.

In het activiteitenplan is een beschrijving van de werkzaamheden opgenomen¹⁷.

B1.2 Doel van het project

SWZ wil haar woningvoorraad verduurzamen en haar woningaanbod verbeteren. Zij renoveert haar woningen zodat zij kan voldoen aan de vereisten van het Energieakkoord.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw en de huismus van het verbod om nesten en rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁸ en voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁹.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 1 januari 2025.

¹⁶ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort

¹⁷ Activiteitenplan, pagina 7 t/m 9 (bijlage 3 van dit besluit)

¹⁸ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecoresult B.V., 28 november 2019. Activiteitenplan vleermuizen, huismus en gierzwaluw, Complex 117, rapportnummer ER20191028v01;
- Ecoresult B.V., 27 september 2016. Quickscan Plangebied: 8 Complexen te Zwolle Holtenbroek, Dieze Oost en Zeeheldenbuurt, rapportnummer ER20160618v02;
- Ecoresult B.V., 18 november 2019. Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw, Complex 117, rapportnummer ER20191007v01;
- Gedateerde en ondertekende machtiging;
- Aanvullende informatie over onderzoek en mitigerende maatregelen van 28 februari 2020;
- Asbestrapportages.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 1 november 2019 ontvangen. Op 11 december 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 2 maart 2020²⁰ ontvangen.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het activiteitenplan wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd²¹. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Quickscan op 23 maart 2016.
- Aanvullend onderzoek in de periode april tot en met september 2019 naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Het onderzoek is uitgevoerd volgende de geldende protocollen en laatste wetenschappelijke inzichten.

Gierzwaluw

De meest geschikte periode om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw in kaart te brengen is 1 juni tot en met 15 juli. Alle veldbezoeken zijn binnen deze periode uitgevoerd met minimaal 1 veldbezoek in juli en tussen de bezoeken minimaal 10 dagen. Het onderzoek is in de avond uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet ook aan het beschreven onderzoek in het kennisdocument. Het getroffen onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van de gierzwaluw binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

In het onderzoek zijn vijf verblijfplaatsen van gierzwaluw waargenomen. Twee verblijfplaatsen zijn vastgesteld zich in nestkasten, de overige verblijfplaatsen bevinden zich tussen gevel en dakoverstek of bij een stenen uitsparing.

Huisumus

In april en mei is onderzoek naar de huismussen gedaan. Dit is in de optimale periode om nest indicatieve waarnemingen te doen. Het onderzoek is door één ervaren ecooloog uitgevoerd. De geleverde inspanning is voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

In het projectgebied zijn vier nestplaatsen van de huismus aangetroffen. Deze bevinden zich verspreid over het projectgebied. Van de nestplaatsen zijn twee aangetroffen in gierzwaluwnestkasten en twee onder de dakpannen.

²⁰ Ons kenmerk 2020/0069617 en 2020/0069665

²¹ Activiteitenplan pagina 11 t/m 16, en aanvullende informatie van 28 februari 2020: pagina 1 en 2

Vleermuizen

De meest geschikte periode om zomerverblijfplaatsen in kaart te brengen is van 15 april tot 15 augustus. Vaststellen van kraamverblijfplaatsen kan het beste van 15 mei tot 15 juli en de paarverblijfplaatsen van 15 augustus tot 30 september. Voor elk type verblijfplaats dient minimaal 2 keer een veldbezoek te worden gedaan. Het onderzoek naar vleermuizen voldoet aan deze vereisten. De veldbezoeken zijn binnen de gestelde perioden uitgevoerd en onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet ook aan het beschreven onderzoek in het vleermuisprotocol. Het getroffen onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van vleermuizen binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

Van de gewone dwergvleermuis zijn één zomer/paarverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen waargenomen in het projectgebied, namelijk in de spouw van diverse gebouwen²². Invliegopeningen zijn via openingen in gevels en boeiboord. Ook is één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis waargenomen. Deze bevindt zich in de zijgevel van de flat aan de Gombertstraat 67-71. Alle verblijfplaatsen worden hoogstwaarschijnlijk ook in milde winters gebruikt.

C1.2 Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of minimaliseren

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan en de aanvullende gegevens²³, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Echter, er wordt niet specifiek ingegaan op de planning van de werkzaamheden. Daarom nemen we hiertoe gerichte voorschriften op, namelijk het werken buiten de gevoelige perioden van de betrokken soorten. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd.

Gierzwaluw

Van de gierzwaluw worden zes nesten vernietigd door de werkzaamheden.

U past de planning aan op de kwetsbare periode van de gierzwaluw. De gierzwaluw is waargenomen in 2 wooncomplexen. Voor de start van het broedseizoen (wanneer de gierzwaluw weer terug in Nederland is) maakt u de huidige verblijfplaatsen ongeschikt. Daarnaast zorgt u voor tijdelijke, vervangende verblijfplaatsen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen voor het nieuwe broedseizoen van 2020. Dit doet u in de vorm van kasten geschikt voor gierzwaluwen. Tevens is dan 1 woningcomplex gereed waarin vervangende, permanente voorzieningen voor de gierzwaluw zijn gerealiseerd. Hierdoor zijn voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar tijdens de werkzaamheden. U realiseert bij de werkzaamheden direct permanente verblijfplaatsen, zodat de gierzwaluw op dezelfde locatie na de werkzaamheden weer (alternatieve) permanente nestplaatsen aantreft. Het opzettelijk storen van de gierzwaluw wordt door het nemen van maatregelen voorkomen.

De gierzwaluw is erg honkvast en weinig flexibel in het vinden van nieuwe nestgelegenheden. Door op dezelfde locatie weer geïntegreerde nestgelegenheid (in de vorm van ruimten en vliegopeningen in de gevel) te realiseren is de broedgelegenheid in het plangebied voor de gierzwaluw op langere termijn gegarandeerd. Het is daarom aannemelijk dat de gierzwaluw gebruik zal maken van de nieuwe permanente nestvoorzieningen.

Doordat permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd die de huidige situatie nabootsen, zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen. Hierdoor komt de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de gierzwaluw niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en vastgelegd in de voorschriften onder soort specifiek de gierzwaluw.

Huisemus

Door de werkzaamheden – plaatsen van zonnepanelen – worden vier nestplaatsen van de huismus verstoord. Schade aan foerageergebieden is niet te verwachten, aangezien tuinen en groenvoorzieningen onveranderd blijven.

Tijdelijke voorzieningen

De werkzaamheden aan de flats met nesten worden deels in het broedseizoen van huismus uitgevoerd, namelijk vanaf november 2020 tot april 2022. Voordat de werkzaamheden starten en buiten de kwetsbare periode worden de huidige verblijfplaatsen ontoegankelijk gemaakt. Daarnaast zorgt u voor

²² Zie ook de kaart op pagina 14 van het activiteitenplan.

²³ Hoofdstuk 4: pagina 19 en 20 en hoofdstuk 5: pagina 23 t/m 26 van het Activiteitenplan (bijlage 3 van dit besluit) en aanvullende informatie van 28 februari 2020, pagina 3 t/m 5.

uitwijkmogelijkheden voor de huismus binnen 200 meter van de huidige nestplaatsen. Dit doet u door de aanwezige nestkasten - geplaatst in verband met een ander al afgerond project - te verplaatsen naar tegenover liggende flats. U werkt gefaseerd, houdt de huidige verblijfplaatsen intact en maakt deze weer toegankelijk na de werkzaamheden. Hierdoor zijn er ruim voldoende alternatieve rust- en nestplaatsen voor huismus aanwezig in de periode dat de werkzaamheden aan flats met nestplaatsen uitgevoerd worden.

Permanente voorzieningen

Gedurende de werkzaamheden worden de huidige permanente nestplaatsen voor huismus beschikbaar en intact gehouden. Doordat permanente verblijfplaatsen niet vernietigd worden, blijft de huidige situatie gelijk. De planning wordt aangepast op de gevoelige (voortplantings)periode. Hierdoor zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen. De functionaliteit van de verblijfplaatsen voor de huismus komt niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en vastgelegd in de voorschriften onder soort specifiek de huismus.

Vleermuizen

Door de werkzaamheden gaan vier verblijfplaatsen verloren, waaronder:

- 1 zomer/paarverblijfplaats en 2 paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis;
- 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis;
- Alle paarverblijfplaatsen worden hoogstwaarschijnlijk ook in milde winters gebruikt.

Planning en de gevoelige perioden

De planning is door de aanvrager aangepast op het soort verblijfplaats van de vleermuizen. Tijdens de renovatie realiseert u direct permanente vervangende paar- en zomerverblijfplaatsen. De paarperiode start medio augustus en loopt tot medio oktober. De zomerperiode loopt 1 april tot 1 november.

Ongeschikt maken

De voorgestelde wijze van ongeschikt maken is in principe voldoende. Indien verblijfplaatsen in gebruik zijn wordt over minimaal één van de openingen/stootvoegen exclusion flaps geplaatst. De overige openingen/stootvoegen kunnen dichtgezet worden om verplaatsing naar een ander verblijf op dezelfde gevel te voorkomen. Door gebruik te maken van exclusion flaps kunnen de vleermuizen het pand verlaten, maar niet meer terugkeren. U dient voorafgaand aan het dichtzetten te controleren of er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

In aanvulling moet u dus extra controle(s) uitvoeren tijdens en na het ongeschikt maken om na te gaan of alle vleermuizen het pand hebben verlaten en dus niet gedood kunnen worden tijdens de werkzaamheden. Deze controle moet u uitvoeren met behulp van een batdetector of warmtecamera. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden in de te verduurzamen woningen. Vervolgens kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Tijdelijke voorzieningen

Mogelijk gebruiken vleermuizen de paarverblijfplaatsen in milde winters. U realiseert daarom tijdelijke vervangende verblijfplaatsen. Dit in de vorm van vleermuiskasten ANS 1 Batbox en/of Schwegler 1FF. De kasten worden binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst aan de zijgevels van de 8 woningcomplexen. U plaatst 2 kasten per gevel met een totaal aan 16 kasten. U dient de kasten te plaatsen voor februari 2020, zodat de vleermuizen voldoende gewenningstijd hebben.

Mitigatie zomer/paarverblijfplaatsen

Als permanente vervangende verblijfplaats voor de te verdwijnen 4 zomer/paarverblijfplaatsen gaat u 16 vervangende verblijfplaatsen realiseren aan op de locatie van de huidige verblijfplaatsen. U doet dit in de vorm van het geschikt maken van de buitenste penanten van 16 zijgevels. Per penant zorgt u voor 9 stootvoegen (3 stootvoegen per verdieping), waardoor de vleermuizen de luchtsponw in de penanten kunnen bereiken. De keuze hiervoor is specifiek toegespitst op de eisen die de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis aan hun verblijfplaatsen stellen en voldoet aan de vereisten in het kennisdocument van beide soorten. Hierdoor komt de functionaliteit van de verblijfplaatsen voor deze vleermuissoorten niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en vastgelegd in de voorschriften onder soort specifiek vleermuizen.

In het plangebied zijn verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen aangetroffen. Er zullen direct permanente verblijfplaatsen worden gecreëerd in het plangebied tijdens de werkzaamheden. Voor de te beschadigen en vernielen verblijfplaatsen van gierzwaluw, huismus en vleermuizen worden tijdig voldoende mitigerende maatregelen getroffen. De flats blijven daarom voorzien in deze verblijfsfuncties. De verwachting is dat de (gunstige)staat van instandhouding voor de aangetroffen soorten niet in het geding komt of verslechtert.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van verduurzaming van de flats in Zwolle leiden tot het vernietigen van nesten/verblijfplaatsen van de soorten gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, tweede lid en 3.5, tweede lid Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Het project is locatie specifiek. De flats hebben onderhoud nodig en isolatie is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan duurzaamheid- en leefbaarheid eisen. Voor de uitvoering van de werkzaamheden en de planning wordt rekening gehouden met beschermde soorten. Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. De motivatie van het belang is beschreven op pagina 21 en 22 van het activiteitenplan en pagina 6 van de aanvullende informatie van 28 februari 2020.

Wij zijn van oordeel dat de wettelijke belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond. Renovatie en isolatie van de flats biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Ook het verwijderen van asbest draagt daaraan bij. Daarnaast is (voor vleermuizen) het belang 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende aangetoond, omdat duurzame woningen bijdragen aan energiebesparing.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen voor het vernietigen van nesten/verblijfplaatsen van de soorten gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis²⁶ kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

²⁶ WNB Artikel 3.1, tweede lid en artikel 3.5, vierde lid.

effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE 3 – Activiteitenplan vleermuizen, huismus en gierzwaluw (complex 117)

BIJLAGE 4 – Aanvullende informatie van 28 februari 2020